

ҚАҲРАМОНЛАР НОМИ АСРЛАР ОША ЯШАЙДИ

БУТУН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗИ

ТОШКЕНТ ХАКИКАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ
ВА МЕХНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

18-ИЛ ЧИҚИШИ.

№ 130 (4336).

1

И Ю Л Ъ

ПАИШАНБА

1971 йил

Баҳоси 2 тийин.

МАРДЛИК — МАНГУЛИК

МОСКВА, 30 июнь (ТАСС). Бугун Катта Кремль саройида СССР ёзувчиларининг бешинчи съезди ишнинг давом эттиришда. Мажлислар зали съезд делегатлари ва меҳмонлари, совет маданиятининг арбоблари, жамоатчилик вакиллари билан тўлган.

Ранслик қилувчи В. М. Кожеников эртабки мажлисни очиб, бундан деди:

— Космоснинг жасур тадқиқотчилари бўлган аjoyиб ўртоқларимиз Г. Т. Добровольский, Н. В. Волков, В. И. Пацаев ҳалок бўлганларини эшитиб, чуқур қайғуга чўмдик. Уларнинг кечагина бизни руҳлантириб айтган сўзларини эшитган эдик. Халқимизга хос бўлган ва халқимиз жаҳондаги барча халқлар деб шиноат қўрсатаётган юксак даражада ифодаланган шонли қаҳрамонлик нишонлари уларнинг сиймосида абадий муҳасаммалашган.

Биз билмаган йўللари бит-бирини бўлиб очиб берган бу

мардларнинг порлоқ хотираси бизнинг қалбимизда, барча кишиларнинг қалбидида, бутун инсониятнинг қалбидида ва онгидида абадий яшайди.

Съезд қатнашчилари космонавтлар Г. Т. Добровольский, В. Н. Волков, В. И. Пацаев хотирасини ўринларидан туриб бир дақиқа сўзсиз қилиб ҳурматлашди.

Съезд делегатлари докладыни муҳокама қилишни давом эттиришмоқдалар.

(ТАСС).

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ ВА СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДАН

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети чуқур қайғу билан маълум қиладиларки, космик тадқиқотлар тараққиётида янги катта босқич бўлиши учувчи бошқариладиган биринчи орбиталь «Салют» станцияси учини программасини тугаллаб, «Союз-11» кемасида Ерга қайтиб тушаётган пайтда жасур космонавтлар, КПСС аъзолари кема командири подполковник Георгий Тимофеевич Добровольский, борт инженер Совет Иттифоқи Қаҳрамони Владислав Николаевич Волков, синовчи инженер Виктор Иванович Пацаев 1971 йил 30 июнда ҳалок бўлишди.

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети Ватанимизнинг аjoyиб фарзандларидан жудодик муносабати билан партия ва бутун совет халқи билан биргаликда чуқур қайғурадилар ва уларнинг оилаларига самимий таъзияларини изҳор қиладилар.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ

ТАСС АХБОРОТИ

«СОЮЗ-11» КОСМИК КЕМАСИНИНГ ЭКИПАЖИ
ПОДПОЛКОВНИК ГЕОРГИЙ ТИМОФЕЕВИЧ
ДОБРОВольский, БОРТ-ИНЖЕНЕР ВЛАДИСЛАВ
НИКОЛАЕВИЧ ВОЛКОВ, СИНОВЧИ-ИНЖЕНЕР
ВИКТОР ИВАНОВИЧ ПАЦАЕВЛАРИНИНГ ҲАЛОҚ
БЎЛГАНЛИГИ ТЎҒРИСИДА

Орбитал илмий станция — «Салют» экипажи 1971 йил 29 июнда учини программасини тўла баъриб бўлиб, Ерга қўйиш тўғрисида кўрсатма олди. Космонавтлар илмий-тадқиқотларнинг материалларини ва борт-журналларини ерга қайтариб олиб тушиш учун транспорт космик кема — «Союз-11»га олиб чиқиб қўйди.

Космонавтлар «Союз-11» кемасига ўтган, уларнинг иш-лайишга қўйиладиган қўйиш олдидан, борт-системаларини текшириб чиқдилар ва кемани «Салют» станциясидан ажратиб тайёргарлигини кўрдилар.

Москва вақти билан соат 21 дан 28 минут ўтганда «Союз-11» кемаси билан «Салют» орбитал станцияси бир-биридан ажратилди ва улар алоҳида-алоҳида бўлиб учини давом эттиришди. «Союз-11» кемасининг экипажи орбитал станция билан кемани ажратиб операцияни бемамур-куст баъриладиганлигини ва кема системаларининг ҳаммаси нормал ишлаб турганини Ерга маълум қилди.

Кемани ерга тушириш учун 30 июнь соат 1 дан 35 минут ўтганда «Союз-11» кемаси ер томон йўл олганидан кейин унинг тормозловчи двигатели установакни ишга туширилди, бу установак белгилаб қўйилган вақтда қўйиладиган Тормозловчи двигатели ишлаб бўлган кейин экипаж билан алоқа тўхтади.

Программага мувофиқ аэродинамик тормозлашдан кейин атмосферада парашют системаси ва Ерга қўйиладиган қолган кейин оқибатда қўйиладиган парашютлар ишга туширилди. Тушириладиган парашютлар учини белгиланган районда раёнига ерга қўйиш билан тугалланди. Кема билан бир вақтда вертолётда Ерга қўйиш қўйиладиган парашютлар ишга туширилди. Кема билан бир вақтда вертолётда Ерга қўйиш қўйиладиган парашютлар ишга туширилди. Кема билан бир вақтда вертолётда Ерга қўйиш қўйиладиган парашютлар ишга туширилди.

Космонавт-учувчилар Добровольский, Волков, Пацаев мураккаб космик техникани — учувчи бошқариладиган биринчи орбитал «Салют» станциясини ва «Союз-11» транспорт кемасини синовдан ўтказиш соҳасида фидокорона меҳнат қилиб, учувчи бошқариладиган орбитал училарини ривожлантириш ишига жуда катта ҳисса қўшдилар. Мард космонавт-учувчилар Георгий Тимофеевич Добровольский, Владислав Николаевич Волков, Виктор Иванович Пацаевларнинг шиноати совет халқининг хотирасида абадий сақланиб қолади.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети қарор қилдилар:

1. Космонавт учувчилар Г. Т. Добровольский, В. Н. Волков ва В. И. Пацаевни дафн этиши уюштириш учун қуйидаги ўртоқлардан иборат ҳукумат комиссияси тузилсин: А. П. Кириленко (раис), Д. Ф. Устинов,

И. В. Капитонов, Л. В. Смирнов, М. В. Келдиш, А. А. Греков, С. А. Афанасьев, Л. А. Борисов, В. Ф. Промислов, В. А. Шаталов, М. П. Георгиев, М. С. Смирнов.

2. Г. Т. Добровольский, В. Н. Волков ва В. И. Пацаев Қизил майдонда Кремль девори ёнида дафн этилсин.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети қарор қилдилар:

Космонавт учувчилар Г. Т. Добровольский, В. Н. Волков,

В. И. Пацаевнинг вафоти сабабларини аниқлаш учун ҳукумат комиссияси тузилсин.

КОСМОНАВТ УЧУВЧИЛАР Г. Т. ДОБРОВольский В. Н. ВОЛКОВ ВА В. И. ПАЦАЕВНИ ДАФН ЭТИШНИ УЮШТИРУВЧИ ҲУКУМАТ КОМИССИЯСИДАН

Ҳукумат комиссияси маълум қилади, марҳум Георгий Тимофеевич Добровольский, Владислав Николаевич Волков ва Виктор Иванович Пацаев билан

вадалолаш учун Совет Армияси Марказий уйининг Қизил Байроқли зали (Коммуна майдони, уй 2) 1 июлда соат 12 дан соат 20 га қадар очил бўлади.

«Союз-11» кемасининг командири
Совет Иттифоқи Қаҳрамони СССР космонавт учувчиси Георгий Тимофеевич
ДОБРОВольский

«Союз-11» кемасининг борт
инженери, икки марта Совет Иттифоқи
Қаҳрамони СССР космонавт учувчиси
Владислав Николаевич
ВОЛКОВ

«Союз-11» кемасининг синовчи
инженери, Совет Иттифоқи Қаҳрамони
СССРнинг космонавт учувчиси
Виктор Иванович
ПАЦАЕВ

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ҲАЛОҚ БЎЛГАНЛИГИ ТЎҒРИСИДА

Космонавт учувчи Г. Т. Добровольскийга Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвони бериш тўғрисида

Янги космик комплекс — орбиталь «Салют» станцияси ва «Союз-11» транспорт кемасини синаб кўриш вақтида кўрсатган қаҳрамонлиги, мардлиги ва жасорати учун марҳум космонавт-учувчи Георгий Тимофеевич Добровольскийга Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвони берилсин.

СССР Олий Совети Президиумининг Ранси Н. ПОДГОРНИЙ.

СССР Олий Совети Президиумининг секретари М. ГЕОРГАЗЕ.

Москва, Кремль, 1971 йил, 30 июнь.

Совет Иттифоқи Қаҳрамони СССР космонавт учувчиси В. Н. Волковни иккинчи «Олтин юлдуз» медали билан мукофотлаш тўғрисида

Янги космик комплекс — орбиталь «Салют» станцияси ва «Союз-11» транспорт кемасини синаб кўриш вақтида кўрсатган қаҳрамонлиги, мардлиги ва жасорати учун Совет Иттифоқи Қаҳрамони СССР космонавт учувчиси марҳум Владислав Николаевич Волков иккинчи «Олтин юлдуз» медали билан мукофотлансин.

СССР Олий Совети Президиумининг Ранси Н. ПОДГОРНИЙ.

СССР Олий Совети Президиумининг секретари М. ГЕОРГАЗЕ.

Москва, Кремль, 1971 йил, 30 июнь.

Космонавт учувчи В. И. Пацаевга Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвони бериш тўғрисида

Янги космик комплекс — орбиталь «Салют» станцияси ва «Союз-11» транспорт кемасини синаб кўриш вақтида кўрсатган қаҳрамонлиги, мардлиги ва жасорати учун космонавт-учувчи марҳум Виктор Иванович Пацаевга Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвони берилсин.

СССР Олий Совети Президиумининг Ранси Н. ПОДГОРНИЙ.

СССР Олий Совети Президиумининг секретари М. ГЕОРГАЗЕ.

Москва, Кремль, 1971 йил, 30 июнь.

ТИМОФЕИ ТРОФИМОВИЧ, МАРИЯ АЛЕКСЕЕВНА,
ЛЮДМИЛА ТИМОФЕЕВНА
ДОБРОВольскийЛАРГА

Сизнинг ўғлингиз ва эрингиз, доврак космонавт учувчи, «Союз-11» кемасининг командири, саботли ва қўрқмас коммунист, Совет халқининг содиқ фарзанди, Совет Иттифоқи Қаҳрамони Георгий Тимофеевич Добровольскийнинг вафоти муносабати билан чуқур қайғирмоқдамиз.

Л. БРЕЖНЕВ.

Н. ПОДГОРНИЙ. А. КОСИГИН.

НИКОЛАИ ГРИГОРЬЕВИЧ, ОЛЬГА МИХАЙЛОВНА,
ЛЮДМИЛА АЛЕКСАНДРОВНА ВОЛКОВЛАРГА

Сизнинг ўғлингиз ва эрингиз, СССР космонавт учувчиси, икки марта Совет Иттифоқи Қаҳрамони, «Союз-11» кемаси жасур экипажининг аъзоси Владислав Николаевич Волковнинг бемаҳал вафоти бизни чуқур қайғуга солди.

Коммунистик партиянинг аъзо-

Л. БРЕЖНЕВ.

Н. ПОДГОРНИЙ. А. КОСИГИН.

МАРИЯ СЕРГЕЕВНА, ВЕРА АЛЕКСАНДРОВНА
ПАЦАЕВАЛАРГА

Сизнинг ўғлингиз ва эрингиз, жасур космонавт учувчи, «Союз-11» кемасининг синовчи инженери, Совет Иттифоқи Қаҳрамони Виктор Иванович Пацаев бемаҳал вафот этганини муносабати билан самимий таъзиямизни қабул қилгайсиз.

Л. БРЕЖНЕВ.

Н. ПОДГОРНИЙ. А. КОСИГИН.

Георгий Тимофеевич ўзининг бутун онгли ҳаётини ватанга ва совет халқига фидокорона хизмат қилиш учун бағишлади. Унинг ҳаёти совет кишиларини ҳаминча коммунизм тантанаси йўлида зафарларга илҳомлантиради.

Самимий таъзиямизни қабул қилгайсиз.

Л. БРЕЖНЕВ. Н. ПОДГОРНИЙ. А. КОСИГИН.

Сиз бўлиб, ўзининг бутун куч ва билимини космосни ўзлаштиришда улуғ ишга бағишлаган Владислав Николаевичнинг порлоқ ҳаёти ҳаминча янги авлодларни коммунизм тантанаси йўлида зафарларга илҳомлантиради.

Бизнинг самимий таъзиямизни қабул қилгайсиз.

Л. БРЕЖНЕВ. Н. ПОДГОРНИЙ. А. КОСИГИН.

БУТУН ДУНЁ КОСМОС ҚАҲРАМОНЛАРИНИНГ ҲАЛОКАТИДАН ҚАЙГИРМОҚДА

Космосдаги совет қаҳрамонлари — подполковник Г. Т. Добровольский, борт инженер В. Н. Волков ва синовчи инженер В. И. Пацаевнинг фожияли ҳалокати тўғрисидаги хабар бутун дунёни чуқур қайғуга солди. Чет мамлакатларнинг матбуоти, радиоси ва телевидениеси «Союз-11» космик кемаси экипажининг ҳалокати тўғрисидаги хабарларни космосдаги совет қаҳрамонлари жағовар постда ҳалок бўлганларининг таъкидлайдилар. Улар мураккаб космик техникани синаб кўриш соҳасидаги фидокорона меҳнатлари билан бошқариладиган орбиталь парвозни ривожлантириш ишига жуда катта ҳисса қўшдилар.

Қўл мамлакатларнинг жамоатчилиги, олимлари ва мутахассислари совет кишиларига, ҳалок бўлганларининг оилаларига чуқур таъзия ва ҳамдардликларини изҳор қилмоқдалар. Фан йўлида қилинган, афсуски, фожияли таом билан буюк жасоратга иззат-ҳурматларини айтмоқдалар.

СОФИЯ

Болгариянинг ҳамма радиостанциялари бугун эрталаб «Союз-11» космик кемаси экипажининг ҳалокати тўғрисидаги қайғули хабарини эшиттирди. Бу хабар бир неча бор эшиттирилди. Эшиттиришлар орасидаги таннаффус вақтида мотам марсияси қилинди. СССРнинг Болгариядаги элчихонаси ва бошқа совет муассасалари болгар граждандарининг совет халқига

чуқур ҳамдардлик изҳор қилинган жуда кўп хатларни олмақдалар. Шу билан бирга хатларда орбитада энг узоқ вақт парвоз этган ва космосни тадқиқ этишни ривожлантириш учун жуда кўп иш қилган совет космонавтларининг мислизи қаҳрамонлиги таъкидлаб ўтилади.

ЖАЗОИР

Жазоир радиоси ва АПС агентлиги уч совет космонавтининг фожияли ҳалокати тўғрисида хабар берадилар.

Радио ва АПС агентлиги уларнинг космик фазони тадқиқ этиш соҳасидаги буюк хизматларини таъкидлаб, доврак космонавтлар Г. Т. Добровольский, В. Н. Волков ва В. И. Пацаев орбитада бошқариладиган учини ривожлантиришга бебаҳо ҳисса қўшганликлари ва уларнинг жасорати СССР ва бутун дунё халқлари хотирасида абадий сақланиб қолажанини уқтириб ўтади.

РИМ

Италиянинг АНСА агентлиги уч совет космонавтининг ҳалокати тўғрисида Москвадаги ўз мухбирининг хабарини тарқатди.

АНСА агентлигининг мухбири, жумладан, қуйидагиларни ёзди: «миллионларча кишилар космос қаҳрамонларини телеэкранларнинг экранларида кўрган эдилар ёки уларни космосдан айтган лўқмаларини эшитган эдилар. Космоснинг ана шу қаҳрамонлари, жасур кишилар, бениҳоя зўр куч-қудратга эга

бўлган кишилар ҳалок бўлганлигини эшитиб инсоният мотам тутмоқда...

Италия радиоси ҳам қаҳрамонларнинг фожияли ҳалокати тўғрисидаги хабарни эштитирди.

ХЕЛЬСИНКИ

Финляндия радиоси бугун эрталаб ҳамма эшиттиришларини асосан «Союз-11» космик кемаси экипажининг хотирасига бағишлади. Финляндия радиосининг шарҳчилари совет космонавтларининг жасорати орбитада бошқариладиган училарини янада ўзлаштириш учун жуда катта аҳамиятга эга эканлигини таъкидламоқдалар ва уларнинг космосдаги кўп кунлик парвоз каби гоят мураккаб программани муваффақият билан баъриладиган қўйиладиган ҳалок бўлганларини туғайли гоят афсусланаётганликлари изҳор қиладилар.

ВАШИНГТОН

Аэроантисна ва космик фазони тадқиқ этиш миллий бошқармаси директорининг биринчи ўринбосари Джеймс Лоу СССР Фанлар академиясига қуйидаги телеграммани юборди: «Уч космонавтининг ҳалокати даҳшатли фожиядир. Мен уларнинг оилаларига ва ҳамкасбларига чуқур таъзиямиз билдираман. Биз уларнинг космосда эришган муваффақиятларини гоят қадрлаймиз ва биз ана шу жудодикдан астойдил қайғирмоқдамиз».

ТАСС. 30 июнь.

«Союз-И» кемасининг командири
Совет Иттифоқи Қаҳрамони СССР кос-
монавт учувчиси **ГЕОРГИЙ ТИМОФЕЕВИЧ**
ДОБРОВОЛЬСКИЙ

1971 йил 30 июнда «Союз-11» транспорт космик кемаси учувчи бошқариладиган «Салют» орбиталь станциясида жасур космонавт, «Союз-11» космик кемаси ва орбиталь илмий «Салют» станциясининг командири, Совет Иттифоқи Қаҳрамони подполковник Георгий Тимофеевич Добровольский ҳалок бўлди.

Георгий Тимофеевич Добровольский 1928 йил 1 июнда Одесса шаҳрида ишчи оиласида туғилди. Авиацияга бўлган муҳаббат уни дастлаб ҳарбий ҳаво кучларининг Одессадаги махсус мактабига, сўнгра эса учувчиларнинг Чугуевдаги ҳарбий авиация билим юртига бошлаб келди. У 1950 йилда авиация билим юртини муваффақиятли тамомлаб, ҳарбий ҳаво кучлари қисмларида хизмат қилди. Бу ерда у жасур учувчи эканлигини ва кўл остидаги ишларнинг моҳир мураббийи эканлигини намойиш қилди.

Георгий Тимофеевич 1954 йилда Совет Иттифоқи Коммунистик партияси сафига кирди, иккинчи ва сиёсий ишларда актив қатнашди. 1961 йилда учувчилар ширини ажратмаган ҳолда Кенал Вайроқли Ҳарбий ҳаво академиясини тамомлаб чиқди.

Энг истеъдодли учувчилардан бири бўлиши Г. Т. Добровольский космонавтлар отрядига қабул қилинди. Георгий Тимофеевичнинг иккинчи бурчи юксак даражада ангадрилиши, гоёт меҳнатсеварлиги ва сабот-матонати, довораклиги ва маҳорати унинг космик кемалар мураккаб техникасини ўзлаштириб олишига, жаҳонда биринчи деб ҳисобланган ва орбиталда узоқ вақт иш олиб борувчи илмий станция экинчи бўлишига боғлиқлиги ердан берди.

«Союз-11» кемаси ва орбиталь илмий «Салют» станциясининг космосдаги энг узоқ вақт мобайнидаги парвози давомида унинг раҳбарлигида ва бевосита иштирокисида илмий тадқиқот экспериментларининг мураккаб программаси бажарилди. Бу экспериментлар космик тадқиқотларни ривожлантириш учун катта аҳамиятга эгадир.

Совет ҳалқининг шонли фарзанди, жасур учувчи ва космонавт, ақолиб коммунист, жановар дўст ва ўртоғининг порлоқ хотираси қалбларимизда абадий сақланиб қолади.

Унинг номи ҳамisha қаҳрамонлик, улуғ социалистик Ватанимизга чекини сарфлаб намунаси бўлиб қолади ва коммунизм тантанаси йўлида янги зафарларга чорлайди.

Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, В. В. Гришин, А. П. Кириленко, А. Н. Косигин, Ф. Д. Кулаков, Д. А. Кунаев, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорный, Д. С. Полянский, М. А. Суслон, А. Н. Шелепин, П. Е. Шелест, В. В. Шербицкий, Ю. В. Андропов, П. Н. Демичев, П. М. Машеров, В. П. Мжаванадзе, Ш. Р. Рашидов, Д. Ф. Устинов, И. В. Капнтонов, К. Ф. Катусев, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев, Л. В. Смирнов, В. А. Кириллин, М. В. Келдиш, А. А. Гречко, С. А. Афанасьев, В. В. Бахирев, Б. Е. Бутума, П. В. Деметьев, С. А. Зверев, В. Д. Калмиков, К. Н. Руднев, Е. П. Славский, А. И. Шокни, В. И. Конотоп, И. Д. Сербин, Н. И. Савинкин, М. П. Георгадзе, В. М. Рубинов, Н. И. Якубовский, М. В. Захаров, А. А. Елишев, Н. И. Крылов, П. Ф. Ватинский, П. С. Кутахов, С. Г. Горшков, В. Ф. Прохислов, Г. А. Тюлин, А. И. Бурназин, И. М. Мороз, Е. М. Тяжелыньков, Л. А. Борисов, М. С. Смиртыков, Н. П. Каманин, В. А. Шаталов, А. С. Елисеев, А. Г. Николаев, Г. Т. Береговой, В. В. Николаева-Терешкова, А. А. Леонов, Г. С. Титов, П. Р. Попович, В. Ф. Биковский, К. П. Феоктистов, Б. В. Егоров, В. В. Волнов, Е. В. Хрунов, В. В. Горбатко, В. Н. Кубасов, А. В. Филиппенко, В. И. Севастьянов, Г. С. Шонин, Н. Н. Рукавишников.

«Союз-И» кемасининг борт
инженери икки марта Совет Иттифоқи
Қаҳрамони СССР космонавт учувчи-
си **Владислав Николаевич**
ВОЛКОВ

Космоснинг жасур заёт этувчиси. СССР космонавт учувчиси, икки марта Совет Иттифоқи Қаҳрамони, КНСС аъзоси Владислав Николаевич Волков иккунчи кучлари барқ урган бир пайтда вафот этди.

Владислав Николаевич 1935 йил 23 ноябрда Москвада туғилди. Ўрта мактабин тамомлаб чиққаннан кейин Москвадаги С. Орконинида номи авиация институтига кирди. Институтни 1959 йилда тамомлаб чиққаннан кейин конструкторлик бюросидаги ишга тайинланди. Инженер бўлиб ишлаб турганида ишлаб чиқаришдан ажратмаган ҳолда аэроклубни тамомлаб чиқди. Владислав Николаевич 1965 йилда Совет Иттифоқи Коммунистик партияси сафига кирди.

Назарий жиҳатдан яхши тайёрланганлиги ва конструкторлик бюросида ишлаши унинг космик кемани бошқаришда амалий малакаларини эгаллашига ердан берди.

Владислав Николаевич Волков 1969 йил декабрида «Союз-7» кемасида борт инженери сифатида биринчи марта парвоз қилди. Партия ва ҳукумат бу парвозга юксак баҳо берди. Унга Совет Иттифоқи Қаҳрамони деган юксак унвон берилди ва Ленин ордени ҳамда «Олтин юлдуз» медали топширилди.

СССР космонавт учувчиси В. Н. Волков мураккаб космик техникани азуқда келтириш ва «Союз» ҳамда «Салют» сериясидаги кемаларда синиб кўриш соҳасидаги фидокорона меҳнати билан бошқариладиган орбиталь парвозни ривожлантириш ишига катта ҳисса қўшди.

У бошқариладиган орбиталь «Салют» станциясининг борт инженери сифатида станцияни синиб кўриш, борт системаларини текшириш, астрономик ва навигация тадқиқотлари соҳасида бир қанча гоёт муҳим илмий-техникавий экспериментлар ўтказди.

Владислав Николаевич Волков билган кишиларнинг ҳаммаси жасур космонавт, ақолиб инсон ва меҳрибон ўртоқ тўғрисидаги хотирани ўз қалбларида абадий сақлайдилар.

Унинг номи ҳамisha қаҳрамонлик ва жасорат намунаси бўлиб қолади ва улуғ социалистик Ватанимизнинг шон-шухрати учун янги зафарларга чорлайди.

Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, В. В. Гришин, А. П. Кириленко, А. Н. Косигин, Ф. Д. Кулаков, Д. А. Кунаев, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорный, Д. С. Полянский, М. А. Суслон, А. Н. Шелепин, П. Е. Шелест, В. В. Шербицкий, Ю. В. Андропов, П. Н. Демичев, П. М. Машеров, В. П. Мжаванадзе, Ш. Р. Рашидов, Д. Ф. Устинов, И. В. Капнтонов, К. Ф. Катусев, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев, Л. В. Смирнов, В. А. Кириллин, М. В. Келдиш, А. А. Гречко, С. А. Афанасьев, В. В. Бахирев, Б. Е. Бутума, П. В. Деметьев, С. А. Зверев, В. Д. Калмиков, К. Н. Руднев, Е. П. Славский, А. И. Шокни, В. И. Конотоп, И. Д. Сербин, Н. И. Савинкин, М. П. Георгадзе, В. М. Рубинов, Н. И. Якубовский, М. В. Захаров, А. А. Елишев, Н. И. Крылов, П. Ф. Ватинский, П. С. Кутахов, С. Г. Горшков, В. Ф. Прохислов, Г. А. Тюлин, А. И. Бурназин, И. М. Мороз, Е. М. Тяжелыньков, Л. А. Борисов, М. С. Смиртыков, Н. П. Каманин, В. А. Шаталов, А. С. Елисеев, А. Г. Николаев, Г. Т. Береговой, В. В. Николаева-Терешкова, А. А. Леонов, Г. С. Титов, П. Р. Попович, В. Ф. Биковский, К. П. Феоктистов, Б. В. Егоров, В. В. Волнов, Е. В. Хрунов, В. В. Горбатко, В. Н. Кубасов, А. В. Филиппенко, В. И. Севастьянов, Г. С. Шонин, Н. Н. Рукавишников.

«Союз-И» кемасининг синовчи
инженери Совет Иттифоқи Қаҳрамо-
ни СССРнинг космонавт учувчиси
Виктор Иванович
ПАЦАЕВ

Коммунистик партия ва совет ҳалқининг содиқ фарзанди Совет Иттифоқи Қаҳрамони Виктор Иванович Пацаевдан бемаҳал жудо бўлди.

Синовчи инженер Пацаев 1933 йил 19 июнда Қозоғистон ССРнинг Актюбинск шаҳрида туғилди. Ўрта мактабин тамомлаб чиқач, ўқини учун Пенза индустриал институтига кирди ва бу институтни 1955 йилда тамомлаб чиқди.

Виктор Иванович космонавтлар отрядига кўшилганидан олдин конструкторлик бюросида инженер бўлиб ишлади ва космик техника нуҳсаларини яратишда иккунчи тарзда қатнашди. 1968 йилда Совет Иттифоқи Коммунистик партияси сафига кирди.

Виктор Иванович космонавтлар отрядида космосга учини олдинда тайёргарлик курсини муваффақиятли ўтди, самолётларни учирини техникасини ўзлаштирди, парашют билан бир неча бор сакради.

Виктор Иванович Пацаев биринчи орбиталь илмий «Салют» станциясида космосга мисли кўрилмаган узоқ вақт парвоз қилиш пайтида станциядаги турли борт системаларини ҳар томонлама текшириш комплексини ўтказди, космик техника ва ҳалқ ҳўналиги манфатлари йўлида кўпгина илмий эксперимент ва тадқиқотларни амалга оширди. Бу ишнинг натижалари бошқариладиган космик парвоз техникасини янада ривожлантиришда муҳим роль ўйнади.

«Союз» ва «Салют» космик кемалари синовчи инженер Виктор Иванович Пацаевдан жудодик совет кишиларининг юрагини дард-алам билан ўртади. Уни билган кишиларнинг ҳаммаси истеъдодли синовчи инженер, ақолиб ўртоқ, космосни мардона заёт этувчи Виктор Иванович Пацаевнинг хотирасини абадий сақлайди.

Унинг номи ҳамisha мардлик намунаси бўлади, улуғ социалистик Ватанимиз учун янги зафарларга чорлайди.

Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, В. В. Гришин, А. П. Кириленко, А. Н. Косигин, Ф. Д. Кулаков, Д. А. Кунаев, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорный, Д. С. Полянский, М. А. Суслон, А. Н. Шелепин, П. Е. Шелест, В. В. Шербицкий, Ю. В. Андропов, П. Н. Демичев, П. М. Машеров, В. П. Мжаванадзе, Ш. Р. Рашидов, Д. Ф. Устинов, И. В. Капнтонов, К. Ф. Катусев, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев, Л. В. Смирнов, В. А. Кириллин, М. В. Келдиш, А. А. Гречко, С. А. Афанасьев, В. В. Бахирев, Б. Е. Бутума, П. В. Деметьев, С. А. Зверев, В. Д. Калмиков, К. Н. Руднев, Е. П. Славский, А. И. Шокни, В. И. Конотоп, И. Д. Сербин, Н. И. Савинкин, М. П. Георгадзе, В. М. Рубинов, Н. И. Якубовский, М. В. Захаров, А. А. Елишев, Н. И. Крылов, П. Ф. Ватинский, П. С. Кутахов, С. Г. Горшков, В. Ф. Прохислов, Г. А. Тюлин, А. И. Бурназин, И. М. Мороз, Е. М. Тяжелыньков, Л. А. Борисов, М. С. Смиртыков, Н. П. Каманин, В. А. Шаталов, А. С. Елисеев, А. Г. Николаев, Г. Т. Береговой, В. В. Николаева-Терешкова, А. А. Леонов, Г. С. Титов, П. Р. Попович, В. Ф. Биковский, К. П. Феоктистов, Б. В. Егоров, В. В. Волнов, Е. В. Хрунов, В. В. Горбатко, В. Н. Кубасов, А. В. Филиппенко, В. И. Севастьянов, Г. С. Шонин, Н. Н. Рукавишников.

«ТАШСЕЛЬМАШ»НИНГ ЮГОСЛАВИЯ
МЕХАНИЗАТОРЛАРИГА ЁРДАМИ

Югославия қишлоқ механизаторларининг бир гуруҳи «Ташсельмаш» заводига келди. Дўст давлат механизаторлари ва тракторчилари бир ой давомида «Узбекистон» маркали тўрт қаторли пахта териш машинасининг тузилиши ва ишлатилиши билан танишдилар.

— Бу йил «Ташсельмаш» заводи Югославияга ана шу пахта териш агрегатларидан йиғирматасини етказиб бериши келар, деди ЎзТАГ муҳбирига гуруҳа раҳбари Х. Самуел.

— Механизаторларимиз юртимизга қайтиб борган, биринчи пахта териш масмунида қатнашиш билан бирга Тошкентда олган билимларини пахтакор хўжаликларнинг меҳаник ҳайдовчилари янги отрядига ҳам ўртадилар.

ОҲАНГАРОН ШАҲАР
ИЖРОИЯ КОМИТЕТИДА

БОЛАЛАР—КЕЛАЖАГИМИЗ

Шаҳар ижроия комитетининг навбатдаги йиғилишида 8-болалар боғчаси мудири М. Юсуповнинг хисоботи тингланди. Боғча коллективи жамоатчилик билан ҳамкорликда тарбиявий ишларни яхшилаб, моддий базани тобора мустаҳкамламоқда. Ҳозирги кунда мавжуд 6 та гуруҳда 190 бола тарбияланмоқда. Апрель ойида боғча қайта реконструкция қилиниб, ўринлар сони яна ҳам кенгайтирилди.

Боғчада меҳнат қилаётган тарбиячиларнинг кўпчилиги махсус маълумотга эгадирлар. Улар ойлик иш вақти асосида тарбиявий ишларни олиб бормоқдалар. Мавжуд педагогика кабинети тарбиячилар маҳоратини оширишда кўл келмоқда. Кабинет тарбиявий ишларга оид дарсликлар, кўргазмалар кўроллар билан жиҳозланган.

Лекин шунга қарамай ҳали бу ерда кўпгина бажариладиган ишлар бор. Гуруҳларда ўқувлар ва турли жиҳозлар еттишмайди. Юмшак инвентарларни эҳтиётлаб сақлашга эътибор берилмапти. Бундан ташқари бир қатор қонлар ремонт талаб бўлиб ётибди. Боғча ҳолиси ва ён-атрофи асфальтланмаган.

Шаҳар ижроия комитети мавжуд нуқсонларни бартараф этиш юзасидан тегишли қарор қабул қилди.

ЯНГИ БЕШ ЙИЛЛИК ОБЪЕКТЛАРИ

Шаҳар жамоли йил сайини очилиб борапти. Турар-жойлар, маданий-маиший объектлар қурилиши кўламини тобора кенгаймоқда. Тўққизинчи беш йилликда шаҳарда яна кўплай маданий-маиший объектлар қуриш мўлжалланмоқда. Шаҳар ижроия комитетининг бўлиб ўтган йиғилишида ана шу биноларни жойлаштириш масаласи муҳокама қилинди.

Янги беш йилликда шаҳарнинг 3-микрорайонида маданий-маиший хизмат кўрсатиш қорхоналари аиниқса қўйлаб қурилади. Шу йилнинг ўзидеъ бу ерда 20 ишни қурилиш унвермаг, кафе қурилиши тўла тугалланади. Келгуси йилларда маданий моллар, озиқ-овқат моллари билан савдо қилувчи бир қатор магазинлар фойдаланишга топширилади. Меҳмонхона ва ошхона бинолари ҳам шу микрорайонда қад кўтарлади.

Шаҳарнинг 1-микрорайонда ҳам қурилиш ишлари суръати тезлаштирилади. Бу ерда турар-жойлар билан бир қаторда мактабча болалар муассасалари, маиший хизмат кўрсатиш объектлари бунёд этилади.

ДАМ ОЛИШНИ НАМУНАЛИ УЮШТИРАЙЛИК

Улкамизда саяҳат ёз бошланди. Бу мавсумда қўйлаб меҳнатчилар ўз меҳнат отпускарини олиб, турли томонларга дам олгани жўнайди. Аини пайтда мактаб ўқувчилари ҳам ёз бўйи ҳордиқ чиқариб, янги ўқув йилига лиғи куч билан қайтадилар.

Шаҳар ижроия комитетининг бўлиб ўтган йиғилишида меҳнатчилар билан бир қаторда мактаб ўқувчиларининг дам олишини ҳам намунали ташкил этиш масаласини атрофича муҳокама қилди. Олдинги йилларда бўлгани каби бу йил ҳам шаҳардаги барча мактаблар ўз территорияларида ўқувчиларнинг дам олиш зоналарини яратдилар. Шаҳар атрофидаги лагерларда мингдан ортиқ бола наваб билан ёзи каникулларини ўтказди. Бундан ташқари соғломлаштириш майдонларида 800 га яқин бола ўз саломатлигини мустаҳкамлайди. Аини пайтда ўлкамизнинг маишерида жойларига маданий юришлар ҳам уюштирилди.

Ижроия комитет қарорин билан дам олишини ташкил этувчи махсус комиссия тузилди. Шаҳар ижроия комитети раисининг ўринбосари Е. А. Тишченко ва медицина-санитария бўлими бош врач Н. Мухторов ўртоқлар комиссия ишига бошчилик қилмоқдалар.

МЕХНАТ ВА

Кенг ҳалқ оммасини меҳнатчи коммунистик муносабат руҳида тарбиялаш ва айрим кишилар онгда саяҳатга келмаган эскилик сарфиларига қарши кураш янги замон кишини воғта етказиш ҳисидати вазифанинг таркибий қисмидир.

Партияимизнинг тарихий XXIV съездида кўрсатиб ўтилгандек «Кенг меҳнатчилар оммасида коммунистик дунёқарашни шакллантириш, уларни марксизм-ленинизм гоилари руҳида тарбиялаш» партия бутун голий-тарбиявий ишнинг негизидир.

Коммунистик жамиятини муваффақиятли қуриш учун барча совет кишилари бу ишда актив қатнашмоқлари керак. Бирок диний ҳурофот ва таассублар ана шу сарфиларни исқанаксидан кўтириб олмагай боз кишиларнинг бу жараёнда актив иштирок этишларига тўсиқлик қилиб келмоқда. Шу муносабат билан меҳнатчиларни атеистик руҳда тарбиялашда иккинчи фойдаланиш меҳнатнинг роли ва аҳамияти алоҳида аҳамият касб этади.

Маълумки, меҳнат инсоннинг бон ва жамият учун зарур бўлган моддий ва маънавий инсон-меҳнатларини яратиш йўлида табиат кучларини бўйсундириш ва улардан фойдаланишга қаратилган фаолиятидир. Умумийда, ҳозир ва келажикда ҳам ҳаёт меҳнатга асосланади. К. Маркс меҳнатни таърифлаб бундай деб ёзган эди: «Меҳнат, аввало, одам билан табиат ўртасида юз берадиган процессдир. Одам бу процессда ўз фаолияти билан ўзи ила табиат ўртасида моддалар айрибослашганини воситачилик қилади, бу айрибослашани тартибга солиди ва контроль қилади. Одамнинг ўзи, табиат кучи сифатида табиат моддаси қарама-қарши туради. Одам табиат моддасини ўз ҳаёти учун яроқли бўлган маълум бир формада ўзлаштириб олиш учун, ўз баданининг табиий кучларини: кўл ва оёқларини, бон ва бармоқларини ҳаракатга келтиради. Бу ҳаракат воситаси билан ташиқ табиат

га таъсир қилиб ва уни ўзлаштириб, одам шу билан бирга ўз табиатини ҳам ўзлаштиради. У ўз табиатининг мудраб ётган қобилиятларини тараққий эттириб, бу кучларининг фаолиятини ўз ҳукмига бўйсундиради».

Меҳнат туғайли одамлар ўз ахтиёжларини учун керакли бўлган моддий ва маънавий бойликларини яратдилар. Фақат инсоннинг меҳнати, унинг ақли ва заковати билангина кишининг жамиятининг фаровон яшаш учун шароит яратилди, инсон меҳнати туғайли кишининг жамияти ажайди ва ривожланади. Жамиятининг ривожланиш тарихи—инсон меҳнатининг тарихидир.

Ислом ва унинг «муқаддас» китоби — Қуръон таълимотида, инсон ахтиёжларини қондириш учун зарур бўлган моддий ва маънавий бойликларини кишилар эмас, балки олоҳх пратар эмиш, фақат олоҳхнинг ўзи кишиларга турар-жой, кишим-кечак ва озиқ-овқат инъом қилар эмиш. Ислом ўзининг бу таълимоти билан реал ҳаётнинг роилини намситишга, мусулмонларни ўз моддий ва маънавий ахтиёжларини қондиришни ўйламасликка ва ҳамма ишда олоҳхнинг марҳаматига кўз тутишга қақиради.

Умуман ҳар қанада дин бутун ўз тарихи мобайнида меҳнат фаолиятига эид бўлган илоҳий дастурларин олдинга суриб келди. Дастлабки даврларда ислом дини меҳнатни одамларнинг гуноҳи учун худо олоҳхнинг жазао, деб таълиқ қиларди. Кейинроқ бориб, меҳнат ҳар бир шахс учун зарур одадини инкор этмагани ҳолда, унинг илоҳий, яратувчилик характериини аътироф қилмади, кишилар меҳнатига ишончсизлик қўзи билан

1. («Капитал», 1 том, Ўздавнашр, 1955, 201-бет).

қаради, табиат ва жамиятини қайта қуришга қарши бўлиб келди.

Диний талқинларда меҳнат кишининг яхшилаш воситаси сифатида эмас, балки парвардигор йўлида, охирада жаннатга киришни қўйлаб қилинадиган меҳнат сифатида ифодаланади. Ислом дини меҳнатга нисбатан олға сурилган бундай уйдирмалардан қўзлаган мақсади диндорларни шу дунёни ўзига яқин ҳаёт учун, ўз бахт-салоати учун қуралишдан четта бериш эди.

Меҳнатнаш ҳалқ кишининг тарихида ҳали мисли кўрилмаган ҳақрамонлик мўъжизаларини кўрсатган социалистик тузум шароитида эса, мусулмон руҳонийла-

нинг азарини билиб олишни қи-инлаштирилади, унга нисбатан муросасалниқ муносабатини келтириб чиқаради, деган эди. Ленининг бу таълимотидан ислом динининг меҳнат ҳақидаги дастурларини замон руҳига мослаштиришни ортинча баҳолашга асло йўл қўйиб бўлмайдиган, деган ҳулосани чиқариш мумкин.

Марксизм-ленинизм асосчилари меҳнат кишининг моддий ва маънавий ахтиёжларини тарбияловчи энг асосий восита эканлигини ҳам ўқитган эдилар. Иккинчи ҳаётнинг бутун тарққийти давомида кишилар тарбияси меҳнат тарбияси билан узвий равишда боғлиқлиб келди. Меҳнатнинг тарбиявий характери шунда ўз

А Т Е И С Т

рининг кўпчилиги меҳнат тўғрисидаги ўз эски ривоятлари билан омманни чўнтиб юбормаслик, диндорлар ўртасида нуфузларини йўқотмаслик ва улардан моддий мадад олиб турини мақсадда ислом динининг меҳнат тўғрисидаги таълимотини янгича талқин қила бошладилар. Улар ҳозирги вақтда диндорларни завод ва фабрикаларда, колхоз ва совхозларда, янги ҳаёт қурилишининг ҳамма соҳаларида актив меҳнат қилишга даъват этиш билан бирга инсонлар худода олиндидаги ўз бурчиларини унутмасликларини талаб қилиб, кишиларнинг бутун умидларини охирага қаратилган бўлишни керак, деган фикрини илгари сурмоқдалар.

В. И. Ленин диннинг шароитга мослашувини уни «тозалаш» деб атаб, кўркам голий либослар билан безатилган нозик диний гоё айнақса ҳавфлидир, чунки у дин-

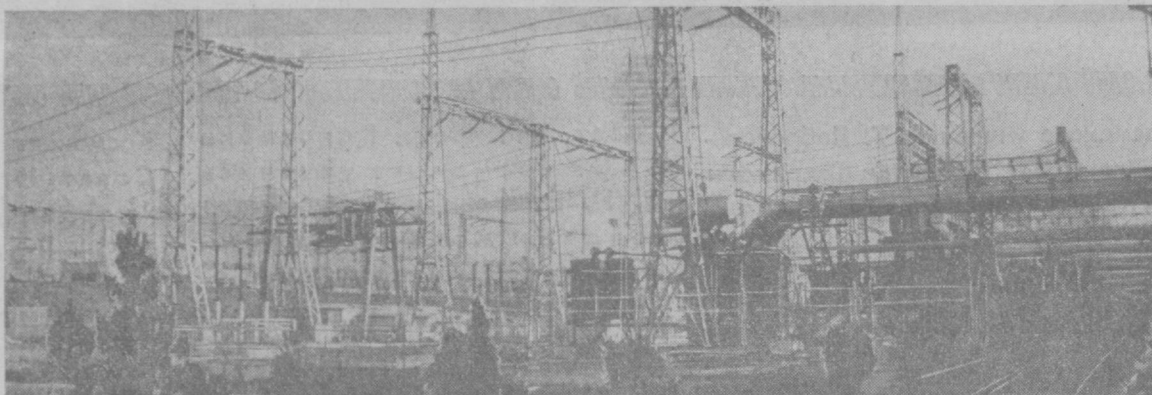
ифодасини топади. Биринчидан, кишилар меҳнат натижасидангина табиатдаги воқеа ва ҳудосаларнинг моҳиятини билиб, табиат кучларини, ўз мақсадларига бўйсундирадилар. Иккинчидан, ҳар қандай меҳнат ўқини, ўрганишни, тажриба орттиришни, малакани оширишни тазоо этади. Бунда шахс ақлий жиҳатидангина эмас, маънавий, ахлоқий жиҳатдан ҳам қамолга етади. Учинчидан, меҳнат қилиш кишини муайян интизом, қонда, принципларга, алоҳх нормасига бўйсунини талаб этади. Тўртинчидан, меҳнат қиладиган киши муайян коллектив, ҳамкасб, дўст, биродарлар орасида ишлайди. Коллектив эса оила, мактаб тарбиясида кейин энг муҳим ўрин тутадиган тарбия ўғини, иллат ва нуқсонларни қораловчи, уларни йўқотувчи, одамини эскилик сарфиларидан ҳалос этувчи ва жамоатчилик фикри зўр

ЛЕКТОРЛАРНИНГ
ЯНГИ ОТЯДИ

Турмуш маданияти ва ёшларни коммунистик руҳда тарбиялаш юзасидан лекциялар ўқувчи аёл лекторлар бир йиллик мактабиди янгида 60 киши битириб чиқди. Маълумки, бу мактабин Тошкент область партия комитети ва «Билим» жамиятининг область бўлими ташкил этган эди.

Мактабга жалб этилган аёл ўқитувчилар, врачлар, қишлоқ Советлари ижроия комитетлари раислари ҳодимлари бир йил мобайнида турмуш маданияти ва ёшлар тарбиясига оид суҳбатлар ўтказиш учун етарли миқдорда назарий билимга эга бўдилар. Мактаб программасига биноан улар мамлакатимиз иккинчи ҳаётда аёлларнинг роли, қишлоқда турмуш маданиятини ошириш соҳасидаги вазифалар, меҳнатчиларни коммунистик руҳда тарбиялаш, янги анъана ва одатлар, медицина, соғлиқни сақлаш мавзуларига оид қўйлаб лекция ва суҳбатларни тингладилар. Маълумотларни педагогика факультетини кандидати Ж. Ҳасибов, доцентлар, М. Алаева, З. Миртурасов, Л. Хўжаева каби олимлар, партия ва совет ҳодимлари олиб бордилар.

К. ҚАМБАРОВА.

Суратда: Тошкент ГРЭСи кичик станциясининг умумий кўриниши.

А. Тўраев фотоси.

КОРИЯ ОПА МУИДИНОВА 10 йилдан бери пойтахтимиздаги химия-фармацевтика заводида самарали меҳнат қилиб келмоқда. Бу ишчан ва тadbirkor аёл меҳнат жараёнида кўплай қобилиятли шогирдларни етиштирди. Ҳозир Қория опа учинчи квартал ҳисобига дорин-дармонлар ишлаб чиқармоқда.

А. ТУРАЕВ фотоси.

Душанба
Сешанба
Чоршанба
Пайшанба
Жума
Шанба
Якшанба

5	12	19	26
6	13	20	27
7	14	21	28
1	8	15	22
2	9	16	23
3	10	17	24
4	11	18	25

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИНИНГ ОЙЛИК КАЛЕНДАРИ

Июль Юлий Цезарь номига қўйилган. Юлий Цезарь қадимги Римда яшаган (эрагача 100 йилда таваллуд топиб, эрагача 44 йилда вафот этган) давлат арбоби, саркарда ва ёзувчи.

Мучал йили ва ун икки бурж ҳисоби бўйича 22 июлгача саратон оғи, 23 июлдан Асад бошланади.

ЎЗ ЧИЛЛАСИ

Июль бутун йил давомида энг иссиқ ой, ҳаво жуда қуруқ бўлади. Ойлик ўртача ҳарорат Архангельск шаҳрида +15,30, Рига ва Свердловскда +17,0, Москва ва Владивостокда +18,0, Киев ва Красноярскда +19,0, Ялтада, +24,0 ва Бокуда +26,0. Ўртача 50—550 кўш кўри тушиб турган кўш юзасида эса тукум қўйса пишидаган даражада иссиқ.

Ўзбекистоннинг кўпчилиги қисмида, шу жумладан Тошкент областидаги ҳаво ҳарорати одатда кечкурун очик ҳавода дам олинади. Сув сениб су-пурилган, райҳон ва жамбил экилган ҳовли, шарқираб сув оқиб турган ариқ бўйининг ла-тофатли манзараси кишини ўз оғушига тартади. Ҳовлига се-лилган сув, яшилга бурканган боғлар, гулзорлар ҳавони тоза-лайди, иссиқ намликини оши-ради, кишига ором беради.

Ўзбекистон меҳнаткашлари ўз ҳовлилари, боғларидан таш-қари, Тошкент областидаги хушманзара ҳордиқ чиқаради-ган жойларда, шунингдек Ҳам-забод, Саричлак, Арслонбоб ва Иссиқкўл атрофларида ҳам меҳнат таштиллари ўтказиш-лари, сайр қилиб дам олиш-лари мумкин. Уерларда ҳаво салқин ва мусалло, табиат ман-зараси жуда хилма-хил ва аж-ойиб.

ОЛТИНПАЗ ДАМЛАР

Дийрда кезади олтинпаз дамлар, Далаларда қайнар ўтли ҳарорат, Қуёшни етаклаб чилла қадамлар, Сепини таллайди саҳий табиат. Даралар гулбарлар шаршаралардан, Осмонга учгудек инжу доналар, Нафасини уфуриб шабодалардан, Ойдин кечаларда дурдек товланар, Саҳролар санами долалар пинҳон, Янголи қолдирган раёно гулларда, Боғларда мевадор кутиб дастурхон, Чаманлар поёндоз яшил йулларда, Далалар кўрнининг оғири мардлар, Кечани кундузга улар бу дамлар, Уриқлар мағзидан томади қандлар, Ранг олиб саломга чиқар нишомлар, Пахтазор қуёшга тўтиб қишқир, Ошқочан оташли чиллага дейди. Шонаю гулларини — алмон тусини Айлаётурғум эди тилдога дейди, Эл мамуну иссиқ қалб ёз ёнғидан, Келиндай безайди экан инхилин, Сайлаб бериб ерга кўш тегидан, Меҳри-ла яшнатар унинг жамолин, Далалар ҳансирар, кўрки гулриқар, Тиним билмас саҳий оғирида деҳон, Кўксини кенг ёзиб чилла қадамлар Ганимат дамлардан кутади эҳсон, Инсон қўзададир ерининг гул кўрки, Ясатмоқ, безатмоқ азалий одат, Ёзининг қизигида билларан аҳди, Ёз олиб келади кўзга саодат. Дийрда кезади олтинпаз дамлар, Далаларда қайнар ўтли ҳарорат, Қуёшни етаклаб чилла қадамлар, Сепини таллайди саҳий табиат.

НАЗАРМАТ.

Шоир айтга-нидек, аёл киши-нинг ўзи бир гу-заллик. Шарқ қизларидаги шар-қона ифқатини, Осмонга учгудек инжу доналар, Нафасини уфуриб шабодалардан, Ойдин кечаларда дурдек товланар, Саҳролар санами долалар пинҳон, Янголи қолдирган раёно гулларда, Боғларда мевадор кутиб дастурхон, Чаманлар поёндоз яшил йулларда, Далалар кўрнининг оғири мардлар, Кечани кундузга улар бу дамлар, Уриқлар мағзидан томади қандлар, Ранг олиб саломга чиқар нишомлар, Пахтазор қуёшга тўтиб қишқир, Ошқочан оташли чиллага дейди. Шонаю гулларини — алмон тусини Айлаётурғум эди тилдога дейди, Эл мамуну иссиқ қалб ёз ёнғидан, Келиндай безайди экан инхилин, Сайлаб бериб ерга кўш тегидан, Меҳри-ла яшнатар унинг жамолин, Далалар ҳансирар, кўрки гулриқар, Тиним билмас саҳий оғирида деҳон, Кўксини кенг ёзиб чилла қадамлар Ганимат дамлардан кутади эҳсон, Инсон қўзададир ерининг гул кўрки, Ясатмоқ, безатмоқ азалий одат, Ёзининг қизигида билларан аҳди, Ёз олиб келади кўзга саодат.

А. Абалян
фотоэтойди.

ОЛИЙ ЛИГА УЙИНЛАРИ

1. СССР Кубогининг чорак финали.
5. «Динамо» (М) — «Нефтяч», «Заря», — «Қайрат», «Динамо» (К) — «Динамо» (Тб), «Динамо» (Мн) — «Торпедо», «Шахтёр», «Пахтакор», «Зенит» — «Арабат», «Карпати» — СКА.
6. ЦСКА — «Спартак».
9. «Заря» — «Пахтакор», «Динамо» (К) — СКА, «Шахтёр» — «Қайрат», «Карпати» — «Динамо» (Тб), «Динамо» (М) — «Арабат», «Зенит» — «Нефтяч».
11. «Спартак» — «Торпедо».
13. «Динамо» (Мн) — «Динамо» (К), «Шахтёр» — «Динамо» (Тб).
ИККИНЧИ ДАВРА
10. ЦСКА — «Динамо» (Мн),
15. «Қайрат» — «Карпати»,
16. ЦСКА — «Динамо» (К),
20. «Пахтакор» — «Карпати», «Қайрат» — «Динамо» (К), «Динамо» (Тб) — «Динамо» (Мн), «Заря» — «Динамо» (М), СКА — «Спартак» (М), «Шахтёр» — «Зенит», «Нефтяч» — ЦСКА, «Арабат» — «Торпедо» (М).
24. «Арабат» — ЦСКА, «Пахтакор» — «Динамо» (К).
СССР Кубогининг ярим финали
28. «Торпедо» (М) — «Динамо» (Тб), «Зенит» — «Қайрат», «Динамо» (Мн) — «Заря», «Карпати» — «Арабат».
29. «Динамо» (М) — «Пахтакор», ЦСКА — СКА, «Динамо» (К) — «Нефтяч».
30. «Спартак» (М) — «Шахтёр».

ОБ-ҲАВО

Айни иссиқ дамлар бошланган ҳозирги кунда об-ҳавога кишиларнинг қизиқиши табиий. Чунки утган ой одадтагидан иссиқ келди. Айрим кунларда температура 38—40° га, республиканинг жанубида 40—42° га етди. Ҳатто тунда ҳарорат 25—28° гача борди. Умуман, айни ҳарорат июнда одадтаги нормадан 2—3° юқори бўлади. Бундай иссиқ кунлар июль ойи учун характерлидир.

Ойлик ўртача ҳарорат июлда 28—30° атрофида бўлади. Июль ойининг иссиқ кунларида шундай бўлган эди. Июль ойининг бош-ларида, ўртасида ҳамда 20—25 июль кунла-ри ҳароратнинг айниқса юқори бўлиши кути-лади. Бу нақдда айрим жойларда кундузги си-моқ устуни 41—43° гача кўтарилади. Ой да-вомида булут кам бўлиб, ёғинга қаршилик кут-илади. Қисқа муддатли момақаллоқлиқ ёғ-ин тоғларда биринчи декадада ва сўнгги беш-кунликда бўлади.

УРТА ОСИЕ ГИДРОМЕТЕОРОЛОГИЯ
МАРКАЗИ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА
13.00 дан Москва кўрсатади.
ТОШКЕНТ КўРСАТАДИ
17.35— Кўрсатувлар програм-маси.
Рус тилида: 17.45 — «Ахборот» ин-формацион программаси. 18.00 — «Бонивур қалби» (бўш серияли телевизион бадий-фильмининг 3-серияси). 19.00 — В. А. Луговской, «Ўзбекистон ҳақида», 19.30 — Ёш имрочилар концерти (Навоий номидаги Давлат Академик опера ва балет катта театридан олиб кўрсатилади. Танлафус вақтида «Ахборот» ин-формацион програм-маси). 22.00 — Хўжонатини фильм.

МОСКВА КўРСАТАДИ
22.25 — Футбол бўйича СССР биринчилиги. «Динамо» (Мос-ква) — ЦСКА. 00.15 — «Вакт» ин-формацион программаси.
ИККИНЧИ ПРОГРАММА
ТОШКЕНТ КўРСАТАДИ
17.25— Кўрсатувлар програм-маси. 17.30 — «Турт танкич ва ит» (кўш серияли телевизион ба-дий фильм премьераси). 18.30— Чорвачиллик истиқболлари. 19.00 — «Тажриба» (хўжонатини фильм). 19.30 — Янгликлар. 19.30 — Концерт. 20.30 — Бадий ўқиниш. Т. Федин, «Гуляш» романидан парча (авторнинг ўзи ўқийди). 21.00 — Футбол бўйича СССР ну-боғи учун. Чорак финал, «ДИНА-МО» (Тбилиси) — «ТОРПЕДО» (Москва). Тўғрисида олиб кўрсат-тилади.
ТОШКЕНТ КўРСАТАДИ
Ўзбек тилида: 22.45 — «Ёшлик» студияси меҳмонлари. 23.00 —

Машаққатли масофалар, (бадий фильм).
УЧИНЧИ ПРОГРАММА
ТОШКЕНТ КўРСАТАДИ
Ўзбек тилида: 18.00 — Форте-пиано куйларидан концерт. 18.40 — КПСС XXIV съезди қарорлари — амалда! (рус тилида). 19.10 — «Шоирнинг тақдирини» (бадий фильм). 20.50 — Репортаж. Рус тилида: 21.00 — «Татарис-тон, 1970 йил» (телефильм). 21.50 — «Музикални монолоғ» (фильм-кон-церт). 22.30 — «Турли тақдир» (бадий фильм).
КИНО
ҚИШКИ БИНОДА
Асосий зарба (2 серия) — САНЪАТ САРОВИ (кундуз ва кечку-рун).

Цир пардаси ортда — «МОС-КВА», «КЪКЧА» (тоқ соатларда), НАВОЙИ номи, «СПУТНИК» (кун-дуз ва кечкурун).
Халон бўлган жавоб беради — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кун-дуз соат 1, 5, неч 8.45, 10 ярим-да), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (неч соат 6, 8, 10 да), «ЎЗБЕКИСТОН», «ВОСТОК» (тоқ соатларда, кундуз ва кечкурун).
Денгиз кўшиги (орталаб соат 10, кундуз 12, 2, 4 да), Эрлар ко-мандировкада (тоқ соатларда), Ос-моннинг бир бўлаги (неч соат 6, 8, 9, 45 минутада) — КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ.
Чингачуни — Андаҳо — «ЎЗБЕ-КИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 11, 3 ва неч 7 да).
Шер ҳамага қозирланмоқда — «ЧАЙКА» (кундуз ва кечкурун).
Сариқ чечомданчининг саргу-заштлари — «ТОШКЕНТ СОВЕТИ-НИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 12, 2 да).

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмаҳонаси Тошкент шаҳри.
Р. 01582. ИНДЕКС — 64697. № А-1782.

ЕР ШАРИ ТАБИАТИ

Июль — шимолий ярим шарда ёнинг қоқ ўртаси, Евроосиё ва Шимолий Америкада ўсимликларнинг ўсиши, ривожланиши ҳамда ҳосил тўплаши учун энг қўлай давр.

Қишдаги қор қоплами ҳеч қа-ерда қолмади. Аммо айрим ши-молий чекка ўлкаларда, масалан, Таймир ярим оролида, Северная Земля, Новая Земля ва Новоси-бирск оролларида, Канаданинг шимолий чекка оролларида баъзан қор ёғиши мумкин.

Июль ойида Тундра ажойиб манзара касб этади. Тундрадаги паст бўйли ўсимликлар ер юзаси-ни худди гилемдек қоплайди. Улар жуда хилма-хил рангда гул-лайди.

Игна баргли ўрмонлар — тай-гада «черника», «моросика» ва «малина»лар пишиб етилади, қў-зиқоринлар чиқади.

СССРнинг ўртача кенгликдаги районларида сули, бугдойлар бо-шоққа киради. Кўп жойда асал-ариларнинг асосий озуқа манбаи бўлмиш — жука (лип) гуллай-ди.

Кичик қўллар ҳам «гуллайди». Бу қўлларда ёзда жуда кўп майда ўтлар кўпаяди ва у сув ҳавзала-рига яшил, ҳаворат, сариқ тус бериб туради.

Июлда кўпгина қўшлар тўл-лайди. Ҳоз ва ўрдақлар ҳатто учолмай қолди. Тўқайлар ичига кириб оладилар. Зоологлар худди шундай даврда оммавий қалқа-лаш ишларини бажардилар.

Урта кенгликда июль энг кўп момақаллоқ бўладиган ой.

Қоғозистон, Туркменистон, Ўз-бекистон ва унга ёндош ўлкалар-да жазирама ёз. Эрон, Ироқ, Ара-бия, Африканинг шимолий қисмидаги қўллар — Сахрон Ка-бирда ҳарорат жуда юқори ва қуруқ сояда 50—55° кўш кўри тушиб турган кўш юзасида эса тукум қўйса пишидаган даражада иссиқ.

Қизил денгиз жанубининг Ара-биястон соҳилларида об-ҳаво ўз-гача — иссиқ ва нам. Кечаси шудринг тушади, кундузи 40—42° иссиқда туман тушади.

Жанубий Хитой, Хиндистон, Хиндихитой, шунингдек Африка ҳамда Жанубий Американинг са-ванна ўлкаларида жуда кўп ём-ғир ёғади, дарёлар тошади. Ҳаво жуда нам ва дим бўлади. Киши ўзини худди ҳаммомнинг совуқ-насида тургандек ҳис қилади.

Июль — жанубий яримшар-да қишининг қоқ ўртаси Жанубий Американинг Патагония қисмида ва унга ёндошган тоғларда совуқ, ҳаммаёқ қор билан қопланган. Кўп аралаш қор бўронлари бўлиб туради.

Аргентинада совуқ ёмғир май-далаб ёғиб турибди. аҳён-аҳён-да булут ораларидан қуёш ҳам кў-за қўришиб қолади. Айни «Олтин-куз» Бразилида иссиқ ва қуруқ.

Африкада экваторнинг жануби-да ҳам қиш. Аммо бу ернинг қи-ши ўзгача — қуруқ ва иссиқ. Ёзда эса нам иссиқ бўлади.

Африканинг энг жанубий чек-касида эса салқин, ёмғирлар ёғиб турибди, дараклар барг-ларини тўккан — куз.

КАНАЛ БЎИДА.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотоси.

ТАБИАТНИ АСРАНГ

Табиат — барча бойликларимиз манбандир. Ишонинг барча ҳа-тий эҳтиёжларини шу табиат қон-дириб келади. Аммо табиий бой-ликлардан тўғри фойдаланилган-дагина ва уни муайян миқдорда муҳофаза қилиб бориладан тақдир-дагина у жамият эҳтиёжларини таъминлай олади.

Табиат тўғрисида ғамхўрлик қи-лиш умумхалқ ишидир. Сайёх сайр қилар экан табиат элементларини жумладан, қимат-баҳо ўрмонларини нобуд бўлишдан эҳтиёт қилиш зарур.

Ўйда, дам олган жойларда чекиш, ўчмаган папиросни дуч кел-ган жойга ташламасликка эъти-бор бериш лозим. Гулҳанни мах-сус жойлардагина — тошдоқ, қумли очик жойлардагина ёқиш мумкин. Гулҳанни ўчириб кетиш-ни эсдан чиқарманг.

Ов қилиш ва балиқ тутишнинг белгиланган муддатларига риоя қилиш зарур. Махсус қўриқхона-ларда эса ов қилиш ва балиқ ту-тиш йил давомида манъ этилади. Сиз юрган йўлда ҳар хил ифрос қолдиқлар қолдирмасликка, да-рахт ва турли ўсимликларини но-буд қилмасликка ҳаракат қилинг. Дарахтлар — бизнинг бойлигимиз.

МУҲИМ САНАЛАР

- 1—Хитой Коммунистик партия-сига асос солинганлигининг 50 йиллиги.
- 3—Халқаро кооперация кунин.
- 9—Москвада ёшлар комму-нистик интернационали (КИМ) II конгресси очилганига 50 йил бўлди.
- 10—Ленинград қаҳрамонона муҳофаази бошланган кунга 30 йил бўлди.
- 1918 йил биринчи совет кон-ституцияси қабул қилинди.

- 11—Балиқчилар кунин.
- Қаҳрамон шаҳар Киев мудо-аази бошланган кунининг 30 йиллиги. Монголияда Халқ ре-волюцияси ғалаба қилганига 50 йил бўлди.
- 18—Металлургия кунин.
- 25—Савдо ҳодимлари кунин.
- СССР Ҳарбий-денгиз флоти кунин.
- 27—Рус шоири М. Ю. Лер-монтов ҳалок бўлган кунга 130 йил бўлди.

ҚОР ҲАМ ГУЛЛАЙДИ

Июль ойида Шимолий кутб атрофидаги қорлар «гуллай-ди». Жуда катта майдондаги қорлар кишининг кўзи одадта-нидан қизил тусга киради. Бу қизил тус — қизил, шарсимон сув ўтларининг рангидир. Одадта шимолий ўлкалардаги эрчётган музнинг юзаси шун-дай сув ўтлари билан қоплани-ши мумкин.

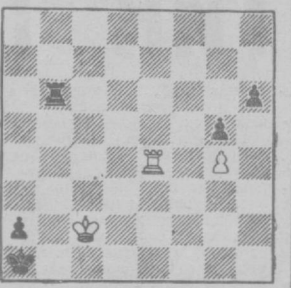
Гренландия ва Шпицберген каби Арктика оролларида ер юзаси қалин музликлар билан қопланиб ётаверади. Қизини шундаки, музликлар оралли-даги кичик қорларда кутб ло-лақизгалдоғи ва айнқтовонлар гуллайди.

ҚОЛГАНИ СИЗГА ҲАВОЛА

Нихоят мен ютадиган кунлар ҳам келди.
— Хўш, қалай? Зап ўйин бўл-ди—а? —шодлигим ичимга сит-масди.
— Шу дегин, ўйнагим келмади, — деди Сэмсоқжон озгини бори-ча очиб эсноркан.— Кайфиятинг йўқ бўлса ўйин бўлармиди?— Яна бир эснаб қўйдим.— Яна бунинг у-стига, тиш оғриб қолганини айт.
Эртасига тагин ютдим. Ҳа, ажой-иб комбинация ишлатиб ютдим!
— Шуям комбинация бўптими... —деди Сэмсоқжон жабл билан до-наларни кутига сола бошлади.
Қоронгу бўлиб қолди-да! Оқу-қо-рани тополмай қолдим. Яна бу-нинг устига... тумов бўлиб қол-ганим-чи!—у чўнтагидан дастру-молини чиқарди.
Жума кунин Сэмсоқжон билан идора биринчилиги учун ўйнади.
— Тиш оғримаяптими?— сўра-дим ўйин олдидан.
— Қанақа тиш? Нималар д-б вайсаласан?
— Тумовинг қалай?
— Бугун сenga бир гап бўлган-ми ўзи? Бу ерда тумов нима қи-либ юрибди!

ШАХМАТ ЮМОРИ

— Бу ер қоронғилик қилмайдими? Оқу-қорани ажрата олесанми?
— Мақтанчоқлик ҳам эми билан-да,— деб жабл қикди Сэмсоқ-жоннинг.
— Уйининг боши-ю, ўртасини қийвордим! Охирида эса икки пьедестал бердим-ю, лекин унинг шохини бурчакка қисиб қўйдим.

Мана шу вазиятда ажойиб бир маневр қилиб, ўзининг оқ пьед-едага фарзин бўлиши учун юл очдим. Мот бўлишига бир юриш қолганда Сэмсоқжон таслим бўл-ди.

— Зап антиқа ўйин бўлди-да!— дедим. Ҳеч қачон бунчалик зўр ўйин қилмаган эдим. Кел, кўриб чиқамиз!

— Қурадиган жойи бўлса экан! —деди лабини буриб Сэмсоқжон.— Шу ҳам ўйин бўпти-ю! Агар билмоқчи бўлсанг, мен неча бор сени адоий-томоқ қилсам бў-ларди. Охирида эса ўйин қип-қиз-ил дуронг эди! Янглишди-да!

— Эҳ, Сэмсоқжон, халиям мах-макмаданаликин қўймайсан-да! Хўш, диаграммадаги вазиятда мен Сэмсоқжонини (қоралар) тас-лим бўлишга қандай мажбур эт-ганимни ўзингиз топинг-чи!

Русчадан М. Муҳиддиннинг эркин таржимаси.

Саҳифани доцент О. МҲМИ-НОВ тайёрлаган.

Редактор
А. ИСМОИЛОВ.